

การแบ่งประเภทของกฎหมาย

การแบ่งกฎหมายออกเป็นประเภทต่างๆ นิยมทำกันในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) สามารถแบ่งออกเป็นกฎหมายมหาชน และกฎหมายเอกชน โดยยึดถือลักษณะของความสัมพันธ์เป็นเกณฑ์ กล่าวคือ



กฎหมายมหาชน

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน

“

กฎหมายเอกชน

ความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนด้วยตนเอง

”



มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา 4 หลักเกณฑ์ใหญ่ๆ ด้วยกันคือ

1 เกณฑ์ องค์การ



กฎหมายมหาชน ใช้บังคับกับนิติสัมพันธ์ที่ก่อขึ้นระหว่างรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐกับเอกชน หรือระหว่างหน่วยงานของรัฐ ด้วยตนเอง

กฎหมายเอกชน ใช้บังคับกับนิติสัมพันธ์ที่ก่อขึ้นระหว่าง เอกชนด้วยกันเท่านั้น

2 เกณฑ์ วัตถุประสงค์



กฎหมายมหาชน ใช้บังคับกับนิติสัมพันธ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) เพื่อสนองความต้องการ ของประชาชนส่วนรวม

กฎหมายเอกชน ใช้บังคับกับนิติสัมพันธ์ที่มุ่งถึงประโยชน์ ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สิน เงินทอง ชื่อเสียง เกียรติยศ

3 เกณฑ์ วิธีการ



กฎหมายมหาชน ใช้บังคับกับนิติสัมพันธ์ที่ไม่ต้องอาศัย ความสมัครใจของผู้สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง (เอกชน) รัฐสามารถ ออกคำสั่งอนุญาตได้ และถ้ามีการฝ่าฝืน รัฐสามารถบังคับให้ เอกชนปฏิบัติตามได้ทันทีโดยไม่ต้องไปฟ้องศาล เพราะเป็นการ ทำเพื่อประโยชน์สาธารณะในฐานะผู้ปกครอง

กฎหมายเอกชน ใช้บังคับกับนิติสัมพันธ์ที่ต้องอาศัย ความสมัครใจของผู้ก่อนิติสัมพันธ์ทั้ง 2 ฝ่าย เนื่องจากยึดถือ หลักความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน เพราะเป็นการทำเพื่อ ประโยชน์ส่วนตัว (Private Interest) จึงต้องให้มีการทำสัญญากันอย่างเสรี หากฝ่ายใดฝ่าฝืนต้องนำคดีขึ้นสู่ศาล เพราะ ต่างฝ่ายต่างเสมอภาคกัน ต้องให้ศาลทำหน้าที่ เป็นคนกลางในการตัดสิน

4 เกณฑ์ เนื้อหา



กฎหมายมหาชน เป็นกฎเกณฑ์ที่มีลักษณะทั่วไป ไม่ระบุ ตัวบุคคล ใช้ได้ทั่วไปกับบุคคลใดก็ได้ไม่เฉพาะเจาะจง และจะ ตกลงยงเว้นไม่ปฏิบัติตามไม่ได้ ถือเป็นกฎหมายบังคับ

กฎหมายเอกชน ไม่ใช่กฎหมายบังคับ เอกชนสามารถตกลง พูกพันกันเป็นอย่างอื่นนอกจากที่กฎหมายเอกชนบัญญัติไว้ได้ แต่ต้องไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ของประชาชน

* ในการแบ่งประเภทของกฎหมายว่าเป็นกฎหมายมหาชน หรือ กฎหมายเอกชน ต้องคำนึงถึงทั้ง 4 หลักเกณฑ์นี้ควบคู่กันไป ไม่อาจแยกโดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ใดเพียงหลักเกณฑ์เดียวได้